

'Onze samenwerking is zonder compromissen'

rv

rv

Uitgestrooid over een vijftiental Brusselse theaters en kunstencentra gaat morgen het zeventiende Kunstenfestivaldesarts van start. Uw bijzondere aandacht vragen we voor 'Book Burning', een eerste samenwerking tussen schrijver Pieter De Buysser en beeldend kunstenaar Hans Op de Beeck.

STIJN DIERCKX

Achter de voorlopig nog gesloten deuren van de Brusselse Kaaistudio's maakt een man zich klaar. Een man in een pak, met een kist en een verhaal. Die man is Pieter De Buysser, gewoon als zichzelf. Het verhaal, zo wil dat verhaal zelf, werd hem

toevertrouwd door een andere man: 'Door Sebastian, een vriend die een aantal dingen aan het licht wil brengen. Ik help hem daarbij.' Die kist, zo zal blijken, is veel meer dan een decorstuk. Het is een kunstwerk op zichzelf, een ingenieuze Wunderkammer ontworpen door Hans Op de Beeck.

Hoe kwam jullie samenwerking tot stand?

De Buysser: "Het begon met een aanzoek op papier. Ik hou al jaren van het werk van Hans en besloot hem een brief te schrijven. In die brief legde ik hem op een kantje of vier uit dat ik hem eigenlijk niets wilde vragen of zeggen. Dat ik vooral niet op zoek was naar een decorontwerper, dat interesseerde mij niet. Ik wilde wel heel graag een samenwerking op poten zetten waarbinnen we allebei autonoom een werk zouden maken, waaruit een derde gemeenschappelijk kunstwerk zou kunnen ontstaan: Book Burning. We beschouwen elkaars vorm, taal en inhoud niet als een instrument om ons eigen werk te begeleiden."

Op de Beeck: "Pieter schreef eigenlijk een soort liefdesbrief: zo mooi en verleidelijk, dat ik niet anders kon dan op zijn uitnodiging ingaan. Ik voelde ook meteen dat hij heel goed begreep waar het mij om gaat in een beeld. Wanneer ik een beeldende installatie toon, dan maak ik een woordenloze voorstelling op zichzelf. Ik nodig de toeschouwer uit om te verwijlen in een stukje fictie, om authenticiteit te ontdekken in dat beeld."

Heeft Pieters verhaal u geïnspireerd om tot een beeld te komen of liep het andersom?

Op de Beeck: "Pieter wilde iets maken rond de idee van boekenverbranding. Ik voelde dat ik daar een tegenvoorstel op moest formuleren. Ik vroeg hem of hij iets

kon doen met de idee van een Wunderkammer: een rareiteitenkabinet, een verzameling objecten. In tweede instantie kwam ik dan tot het archetypische beeld van de schatkist: een gesloten houten kist die zich parallel met het verhaal ontvouwt."

De Buysser: "Ik vond het grappig hoe onze ideeën in een heel organische, bijna woordenloze wisselwerking in elkaar pasten. We keken naar elkaar en verstonden elkaar vanzelf. Dat heb ik nog nooit gehad. Terwijl ik verhaallijnen ontwikkelde, kwam Hans met het beeld van die kist aanzetten waarrond ik de vertelling verder kon construeren, een beetje zoals de Japanse Kabuki-acteurs doen."

Je schreef een politieke vertelling, over censuur en boekenverbranding?

De Buysser: "Ik vertel het verhaal van een fictieve vriend van mij: Sebastian, een man die ik vorig jaar ontmoette tijdens de betogingen van de Indignados in Brussel. Hij is een wetenschapper die vreemd genoeg letterlijk licht geeft in het donker. Als gevolg daarvan wordt hij al een leven lang achtervolgd door motten. Hij heeft een dochter die de neiging heeft om dingen te verstoppen. Sebastian zelf wil zijn bevindingen juist in de openbaarheid brengen, een passie die hij deelt met Wikileaks. Het lastige aan fictieve personages is dat ze soms erg pertinente vragen kunnen stellen. Verder lijkt het mij een zinloze onderneming om de inhoud van een vertelling in een interview uit te leggen. Goeie verhalen, of goeie kunstwerken zoals die van Hans 'betekenen' in meerdere richtingen, er spelen thema's in, zonder absoluut te willen definiëren."

Op de Beeck: "Dat is ook wat mij zo aanspreekt in het tekstmateriaal van Pieter: de grote associatieve kracht. Hij laat zijn gedachten het ene moment vrijelijk meanderen,

om ze een passage verder weer allemaal samen te laten vloeien tot een kernidee. Bovendien verstaat hij de kunst om het ernstige en het ridicule tegelijk te belichten. Zijn teksten zijn brandend actueel en tegelijk stellen ze de geschiedenis van de mensheid in vraag. Hij alterneert kleine poëtische anekdotes met brede sociologische inzichten. Dat probeer ik ook te bewerkstelligen met mijn beelden: geen van ons beiden gaat op zoek naar het spectaculaire. We werpen een subjectief licht op een banaal cliché waardoor we in het schijnbaar alledaagse plots op het bijzondere stuiten."

Jullie hebben mekaar gevonden. Plannen jullie nog meer coproducties?

Op de Beeck: "Nee, afijn, dat houdt ons nu alleszins niet bezig. Dit was voor mij een ideale samenwerking, maar in het algemeen ben ik op dat vlak heel kieskeurig geworden. Als theatermakers of operaregisseurs een beeldend kunstenaar ten dans vragen, zit er toch vaak meteen een beperking ingesloten bij het aanzoek: 'Ik wil van jou een beeld krijgen in deze of die specifieke richting, kun je dat leveren?'"

De Buysser: "Dat geldt voor mij evenzeer: een tekst schrijven op uitnodiging is niet altijd ideaal. Theater is groepswork en dat brengt beperkingen mee. Mijn werk wordt pas getoond na de interpretatie door regisseur en acteurs, en dat is niet in alle gevallen bevorderlijk. Het publiek krijgt op die manier geen beeld van mijn eigenlijke schrijven. Hier en nu, met Hans, kan ik precies zijn. We hebben elk onze eigen autonome wereld die we met elkaar laten dialogeren."

Op de Beeck: "Het gaat ons over de bezorgdheid om de kwaliteit van het product. Als je als kunstenaar het risico neemt om frontaal met je gezicht tegen de muur te gaan, dan wil je artistiek ook voluit je gangen gegaan zijn. Daar kun je dan uit leren. Ondertussen leert de ervaring ons ook dat de beste dingen slechts kunnen voortkomen

uit ongecompromitteerde samenwerkingen. Dat herken ik ook bij Pieter: wij willen allebei iets maken dat er toe doet."

Book Burning, première op 18 mei in de Kaaistudio's, Brussel.

Het Kunstenfestivaldesarts loopt tot 26 mei, www.kfda.be

Hans Op de Beeck

Pieter De Buysser

"Wij gaan,,

"niet op zoek,,

"naar het,,

"spectaculaire',,